

Din Istoricul Școlii Gimnaziale *Nichifor Ludovig* Niculițel

....de până la 1900

„..... *O, ce frumos loc Niculițălu, sat înconjurat cu o cetate de munți și codrii, sat făcut pe ruinele antice romane, ce sunt fortificațiile acestui loc pe care țărani îi zic a lui Traian.*

....*În satul acesta se face și panairi (târg)...și la stative se țese o pânză mai subțire decât a păianjenului, căci pe aici se face borangic și sunt aguzi poate de 100 de ani de bătrâni... Aici, în Dobrogea, femeia română...este un lucru scump și respectat....Cel mai sărac flăcău trebuie să cheltuiască 2000 de lei cel puțin să se însoare, căci trebuie să cumpere haine la toate rudele fetei.”¹*

Ion Ionescu de la Brad, 1850

Istoricul micii școli de la Niculițel se pierde mult în negura timpului....avându-și originile departe chiar de dinaintea domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866) în Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei.

Cert este că până în jurul anului 1870 în unele sate din Dobrogea, inclusiv Niculițelul, școlile erau îngrijite de românii care formau majoritatea populației. După Războiul de Independență învățământul din ciclul primar atât la sate cât și la orașe ia o dezvoltare formidabilă, asta datorită faptului că Dobrogea intră în componența României devenită ulterior în 1881 regat.

Așadar timp de 4 ani de zile în perioada 1878-1878 cu ajutorul localnicilor, unor învățați dar și a mai marilor satului apare primul locaș de educație din Niculițel realizat din piatră, cărămidă, paiantă și lut. Legea pentru organizarea Dobrogei din 1880 a facilitat această dezvoltare precizând la secțiunea *învățământ*, că acesta era liber căci *nu ar atinge bunele moravuri, ordinea publică și sănătatea copiilor*².

De asemenea nu trebuie uitată contribuția preoțimii la dezvoltarea învățământului

¹ Ion Ionescu de la Brad, *Excursion agricole dans la plaine de la Dobroudja*, Imprimerie du journal de Constantinople, 1850.

² Vulpe R., Barnea I., *Din istoria Dobrogei. Românii la Dunărea de Jos*, Editura Academiei R.S.R., București 1970.

dintre Dunăre și Marea Neagră....Să nu uităm totuși tradiția....primele centre de educație au apărut pe lângă biserici și mănăstiri sau în cadrul acestora. Cel care a adus contribuții remarcante la dezvoltarea învățământului nord-dobrogean a fost călugărul-cărturar Nifon Bălășescu, fost revoluționar pașoptist, profesor de religie la școlile din Tulcea și Măcin. Deci generația pașoptistă a răspândit spiritul erudit în Dobrogea de Nord...o generație occidentalistă.

Conform lui Nifon Bălășescu mai mult de 3 sferturi din satele din Dobrogea înainte de 1878 aveau școli. Aceleași în formații în întărirea opiniei de mai sus sunt aduse și de către Marele Mihai Eminescu în ziarul *Timpul*, Ion Ionescu de la Brad, Nicolae Iorga și Alexandru Arbore, Anca Gheață.

Ion Ionescu de la Brad menționează atunci când a vizitat Niculițelul la 1850 că avea școală ea fiind ceva mai veche....probabil influențele Regulamentelor Organice de la 1831-1832 din Moldova și Muntenia s-au făcut resimțite și în nordul Dobrogei.

Aurel Munteanu în *File din istoria învățământului public din Tulcea* socoate ca dată de înființare a școlii din Niculițel anul 1851.

V. Helgiu în cartea *Școala românească dobrogeană de la înființare până în 1938*, relatează că...*școala în Niculițel era nu cu mult înainte de 1868....*

Din informații date și de către C. Teodorescu, reiese că școli românești existau și înainte de 1870 în Dobrogea printre care și Niculițel.

Tradiția consemnează anul înființării primului locaș educativ în Niculițel în jurul anului 1840 în timpul lui Traian Bidoaie.

Majoritatea învățăceilor veniți la Niculițel au fost doar simplii știutori de carte, cu trăsături morale superioare sau monahi pregătiți în alte centre de educație din România. Acești învățăcei erau plătiți de către oamenii satului căci pe atunci Niculițelul era un sat prosper.

În final ajungem la cel care a pus bazele învățământului românesc didactic vechi în Niculițel cel care a și dat numele școlii de astăzi, Nichifor Ludovic (Ludovig în unele surse). Acesta a venit din Muravlevca Bolgradului, din sudul Basarabiei. Venirea unor învățăcei din sudul Basarabiei către nordul Dobrogei după 1878 a fost o consecință a schimbului teritorial reflectat în condițiile Tratatului de la Berlin din 1878, când România a primit în schimbul celor județe din sudul Basarabiei, Ismail, Cahul și Bolgrad primite de Moldova după Tratatul de pace de la Paris din 1856 în urma războiului Crimeii, Dobrogea, Delta Dunării și Insula Șerpilor de la Rusia³.

³ *Ibidem.*

Nichifor Ludovic a fost printre cei care au răspuns la chestionarul de folclor inițiat de B.P. Hașdeu în perioada 1884-1885. Tot Nichifor Ludovic a făcut parte și din comitetul de redacție al Revistei Corpului Didactic Ruralu înființată în anii 1880⁴.

La început școala din Niculițel a fost adepta buchiselii, a scrisului, cititului, socotitului, utilizând unele cărți religioase precum ceasloavele, psaltirile. Cu timpul au fost procurate materiale didactice de la județele din vecinătate sau de la persoane particulare, lipsa abecedarelor fiind o problemă continuă. Învățăceii din Niculițel mergeau adesea peste Dunăre pentru a se putea perfecționa în arta didactică.

Ion Ionescu de la Brad în lucrarea *Excursiune agricolă în Dobrogea*, atunci când a trecut prin Dobrogea spunea ... *satul Niculițel, un sat frumos și destul de mare, unde am avut plăcuta surpriză să gădesc o școală care funcționează în casa unui localnic, predarea se făcea în limba română de popa Iancu din Iași*⁵. Totodată Ion Ionescu de la Brad s-a întâlnit cu săteni care posedau textul Proclamației de la Izlaz cerând date noi acestuia despre revoluția pașoptistă din cele două Principate de peste Dunăre.

Reforma învățământului primar și normal din 1893 și 1896 precum și Legea învățământului secundar și superior din 1898 au dus la dezvoltarea și modernizarea învățământului românesc din spațiul dobrogean.

Procesul verbal întocmit cu referire la construcția unei școli din data de 15 iulie 1880:

Noi subsemnații Stancu Jipa, primarul comunei, preotul Gheorghe D. Sachelari, învățătorul Nichifor Ludovig și notarul Ștefan Dumitriu, în vederea Ordinilor Onor Administrației: Astăzi constituindu-se în comitet pentru fondarea unui local de școală chemând obștea la cancelaria Primăriei și propunându-le ca în asemenea scop să aleagă trei persoane apte și mai cu greutate în comună, care să fie parte în comitet. Obștea a ales pe domnii Ilie T. Casapu, comerciant, Mitu Marin și Teodor Ștefan, cu care apoi întrunindu-se și chibzuid în vedere că, comuna noastră are necesitate de un local de școală pentru învățământul de ambele sexe, în vedere că comuna nu dispunea de fonduri cu care să se poată clădi un asemenea local, comitetul dispune o serie de măsuri:

- să se scoată pâlmași pentru săparea șanțurilor după planul trasat de revizorul școlar Gh. Săndulescu;

- a se tocmi imediat meșteri pentru construirea localului;

- a se obliga pe toți locuitorii a ieși cu carele și a transporta lemnele necesare din

⁴ P. Zaharia, *100 de ani de presă tulceană(1879-1979)*, editată de Muzeul Delta Dunării Tulcea, supliment PEUCE, 1979, p. 14-15(precizări și corectări de date, nume, - M.M.).

⁵ Ion Ionescu de la Brad, *op.cit.*, 1850.

pădurea statului după învoire ce s-au dat de autoritățile superioare;

Pentru acoperirea cheltuielilor ce vor urma, comitetul va pune ? analoghia – taxa, fiecărui locuitor fără distincțiune și după putere.

Comitetul, de toate cheltuielile analoghia și ofrandele ce se vor da în folosul școlii, va ține un registru sigilat și parafat de Primăria locală⁶.

Procesul verbal este semnat de Primar, Stancu Jipa, prin punere de deget, preot, învățător, notar și cei trei membrii aleși.

Școala a fost învelită cu tinichea-tablă albă de către meșterii tinichigii Simen Avram Leizer și Leib Vaisman din Tulcea la prețul de 5000 lei turcești, cu tot materialul lor⁷.

În dosarul respectiv nu a fost găsit actul de recepție al construcției și nici act de dare în folosință, dar cert este faptul că începând cu anul 1881 școala din Niculițel a început să funcționeze într-un local nou, cu 2 învățători și 170 de elevi⁸.

În concluzie putem afirma că în acest an se împlinesc aproximativ 137 de ani de activitate didactică la Niculițel.

Revista Corpului Didactic Ruralu

Azi Muravlevca, clădire centrală

Anghelache M. Cristi-Daniel
Profesor de Istorie
Liceul Teoretic Grigore Moisil, Tulcea

⁶ Nicolescu Gheorghe, *Niculițel pagini de monografie*, p. 40, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2004.

⁷ *Ibidem*.

⁸ M. D. Ionescu, 1904.